

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1305
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/37
Karar Numarası : 2024/10
Başvuran : Ç. E.
Başvuran Vekili : -
Adres : Tekirdağ 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Tekirdağ 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda üst araması yapılırken görevli memurun başvuranın mahrem yerlerini ellediği, başvuranın tepki vermesi üzerine çıkan tartışma sonucu disiplin cezasına çarptırıldığı, gayri insani ve küçültücü muameleye uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesinde başvuran özetle;

a. 20/6/2023 tarihinde muayene olmak üzere götürüldüğü hastaneden Ceza İnfaz Kurumuna geri döndüğünü, mahkum kabul alanında ilk aramasının yapılmasının ardından ikinci arama kısmına geçildiğini, burada görevli infaz ve koruma memuru tarafından üst araması yapılırken mahrem yerlerinin ellendiğini,

b. Mahpusun duruma tepki göstermesi ve pantolonunun bir kısmını indirmesi üzerine görevli memurla aralarında tartışma çıktığını, akabinde olayla ilgili olarak mahpus hakkında tutanak tutulduğunu ve disiplin cezası olarak hücre cezası uygulandığını, ayrıca hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu, gayriinsani ve küçültücü muameleye maruz kaldığını iddia etmekte; kamera kayıtlarının incelenmesi ve görevli memur hakkında işlem yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Tekirdağ 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte;

a. 20/6/2023 tarihinde ... No.lu odada barındırılan başvuranın, Tekirdağ Şehir Hastanesi dönüşünde mahkum kabul alanında X-ray duyarlı kapısından geçişi esnasında üst araması yapıldığını, üst aramasını yapan görevli memura birden hakaret etmeye başladığını, mahpusa sakin olmasını, yapılan aramanın normal prosedür olduğu ve pantolonunu giymesi gerektiği söylendiğini, üst araması yapıp odasına götürülürken mahpusun tekrar görevli memura hakaret ettiğini, mahpusa sakin olması yönünde telkinde bulunulmasına rağmen mahpusun odasında tekrar pantolonunu indirerek etrafındakilere hakaret ettiğini,

b. Olayla ilgili olarak 20/6/2023 tarihli tutanak tutulduğunu, söz konusu tutanağa istinaden mahpus

hakkında disiplin soruşturması yürütüldüğünü, ... tarihli ve ... sayılı karar ile mahpusun 1 ay süre ile bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma disiplin cezası ile cezalandırıldığını,

c. Hükümlü veya tutukluların herhangi bir sebeple kurum dışına çıkışında veya dönüşünde X-ray cihazından geçmesi sonrasında üst aramalarının yapıldığı, hükümlüye özel bir uygulamanın yapılmasının söz konusu dahi olmadığını, kamera görüntülerinin Kurum idaresince izlenmesi sonucu görevli memurun mevzuata aykırı herhangi bir davranışı olmadığını tespit edildiğini ve bu sebeple görevli memur hakkında idari soruşturma yapılmadığını ifade etmiştir.

4. Başvuran, 3/7/2023 tarihli dilekçesinde görevli memurun; görevini ifa sırasında mevzuata aykırı bir işlem yapmadığını, olayın kendisi tarafından yanlış anlaşıldığını ve başvurusundan vazgeçtiğini ifade etmiştir. Mahpusun, zorlamaya maruz kalmadan başvurudan vazgeçtiğinin anlaşılması için 11/8/2023 tarihinde başvuran ile Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden görüşme gerçekleştirilmiştir. Başvuran yapılan SEGBİS görüşmesinde “*Başvuru dilekçesinde yer alan taleplerimden vazgeçtim, gerçek beyanım budur.*” şeklinde beyanda bulunmuştur.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...”

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*” hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Karar verilmesine yer olmadığına dair karar” başlıklı 73'üncü birinci fıkrasının (a) bendine göre; “*Kurum; başvuru sahibinin başvurusundan vazgeçmesi üzerine inceleme ve araştırmasını sonlandırması hâlinde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 11/8/2023 tarihinde başvuran ile gerçekleştirilen SEGBİS görüşmesinde, başvuranın taleplerinin devam etmediği ve başvurudan vazgeçtiği anlaşılmıştır.

11. Bu kapsamda 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 73'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca; başvuranın, başvuru konusu talebinden vazgeçmesi nedeniyle başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/01/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye